

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1983/110
Karar No : 1984/348

ÖZET : Sıkıyönetim ilân edilen yerler de ,sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olmayan güncel nitelikli suçlara ait davaların Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Recep Bozkır ve Arkadaşları.

O L A Y : 1-) 28.Nisan.1981 günlü Sarayönü İman Hatip Lisesi'nde devrim tarihi yazılı sınavında, sanık öğrencilerin sınav kağıtlarını toplu halde boş olarak verdikleri, kaza aynı sanıkların nisan ayı içinde verilen ev ödevini vermedikleri, kimi sanık öğretmenlerin de bu olaylara kayıtsız kaldıkları konularında gerekli soruşturmanın yapılması Milli Eğitim Müdürlüğü'nce istenmiş, müfettişlikçe yapılan tahkikat sonunda, düzenlenen raporda; adli yünden sanıklardan öğrencilerin suçlarının 5816 sayılı yasa ile TCK.nun 266. ve 163. maddeleri kapsamına girdiği, sanık öğretmenlerin fiillerinin TCK.nun 230. maddesi kapsamına girdiği, bunlar hakkında lüzum-u muhakeme kararı verilmek üzere dosyanın ilçe idare kuruluna tevdi ve bazı olay, söz ve ismatların hassasiyeti bakımından dosyanın bir suretinin 2. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı'na gönderilmesinin yerinde olacağı belirtilmiştir.

Sarayönü İlçe İdare Kurulu, 30.6.1981 gününde, 6 sayı ile; sanık öğretmenlerin görevlerini ihmal ettikleri, böylece TCK.nun 230. ve 235. maddelerine göre yargılanmaları gerektiği, öteki sanık Hüseyin Göze'nin TCK.nun 163. maddesini ihlal ettiği ve bu maddeye göre yargılanması gerektiği görüşü ile sanıkların lüzum-u muhakemesine ve yargılanmalarının Sarayönü Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılmak üzere dosyanın C. Savcılığı'na tevdiine karar vermiştir.

Karara kimi sanıkların itirazı üzerine Konya İl İdare Kurulu; 8.9.1981 gününde, 849-304 sayı ile; sanıklardan Recep Bozkır, Hulusi Demiröz ve Hüseyin Göze hakkında verilen lüzum-u muhakeme kararı usul ve yasaya uygun olarak verilmekle onanmasına ve itirazın reddine, Sami Köroğlu hakkında verilen lüzum-u Muhakeme kararı kesinleştiğinden dosyanın Sarayönü C. Savcılığı'na tevdi için ilçe kaymakamlığına gönderilmesine karar vermiştir.

Sarayönü Asliye Ceza Mahkemesi, 25.1.1982 gününde, 1981/50, 1982/5 sayı ile; sanıklardan Recep Bozkır, Sami Köroğlu ve Hulusi Demiröz hakkında açılan görevi ihmal suçu ile ilgili davada, 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre sıkıyönetim askeri mahkemesi görevli olduğundan görevsizlik kararı vermiştir.

2. Ordu ve Konya Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, tek hakimle ve 9.3.1983 gününde, 1982/352, 1983/64 sayı ile; kendisine görevsizlikle gelen dosya hakkında her üç sanıkla ilgili olarak yaptığı yargılamada, mahkemelerinin 1981/660 esas sayılı dava dosyasında sanık Recep Bozkır ve 10 Arkadaşı hakkında açılan davada 18.11.1982 gününde, 1982/584 sayı ile karar verildiği ve bu kararın kesinleştiği, bu karardan; sanıklar Recep ve Sami'nin TCK.nun 230. ve 235. maddelerine göre cezalandırılmaları için dava açıldığı, ancak görevsizlik kararı verildiği, öteki sanık Hulusi Demiröz hakkında dava açılmadığının tesbit olunduğu sanıklardan Recep Bozkır ve Sami Köroğlu hakkında aynı suçtan dolayı ikinci kez dava açılmakla, bu sanıklar hakkında açılan davanın CMUK.nun 253. maddesi uyarınca reddine, öteki sanık Hulusi Demiröz hakkındaki davadan dolayı mahkemelerinin görevsizliğine, görev uyumsuzluğu olduğundan, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

2-) Aynı olayla ilgili olarak İlköğretim Müfettişliği'nce tanzim olunan raporun bir örneği sıkıyönetim komutanlığına gönderildiğinden, sıkıyönetim komutanlığı askeri savcılığınca sanıklar Sami Köroğlu ve Recep Bozkır ile 10 arkadaşı hakkında laikliğe aykırı propaganda yapmak, Atatürk'ün manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif etmek, görevli memura

hakaret ve tehdit ve bu suçları bildirmekte ihmal suçlarından dolayı kamu davası açılmış, bu dava Konya Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 1981/660 esasına kaydedilmiştir.

Konya Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, kurul halinde gördüğü bu davada 18.11.1982 gününde, 1981/660, 1982/584 sayılı ilâhîlikte aykırı propaganda yapmaktan sanık Hüseyin GÖze ve Hüseyin Bayraktar'ın beraatine, 5816 sayılı Yasa'ya aykırı davranmaktan sanıklar ile suç ihbarında bulunmamak suçundan sanıklar hakkında açılan davanın mahkemelerinin görevine girmediklerinden bahisle, görevsizlik kararı vermiş ve dosyanın Sarayönü Asliye Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesini kararlaştırmıştır.

3-) Aynı olayın sanıklarından Hüseyin GÖze hakkında Sarayönü İlçe İdare Kurulunun Lüzum-u muhakeme kararı üzerine TCK.nun 163. maddesini ihlalden açılan davada, Sarayönü Asliye Ceza Mahkemesi tefrik kararı vermiş ve bu dava Konya Ağır Ceza Mahkemesinde görülmeye başlanmıştır.

Böylece ; her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, sanıklardan Hulusi Demiröz yönünden görev uyumsuzluğu doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE ; Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Mustafa Aksoy, Türkân Güven Necati Karakış, Ergun Arçon ve Yavuz T. Özgen'in katılmaları ile yaptığı 18.6.1984 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hâkimi M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Gani-oğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Önder Ayhan'ın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüldüğü düşüldü :

Suç sıkıyönetim ilânından sonra işlenmiştir.

Görevli yargı yerinin belirlenmesinde; 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesinin gözönünde bulundurulması gerekir.

Anılan maddeye göre; sıkıyönetim ilânından sonra işlenen bir suçta sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılabilmesi için suçun, sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunması ve 15. maddenin muhtelif bentlerinde yazılı suçlardan olması gerekir.

İncelenen dosya içeriğine göre; suçun, sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bir yönü bulunmamakta, öğretmenlik görevi yapan sanığın bu görevi sırasında görevini ihlalden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Sanığın cezalandırılması istenen madde, herne kadar 1402 sayılı Yasa'nın 15/f. bendinde yer almakta ise de ; önkoşul gerçekleşmediğinden bu suçta ait davaya bakma görevi Adli Yargı yerine aittir.

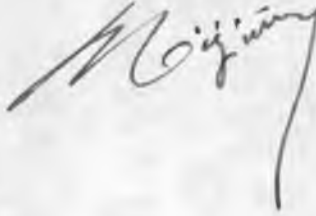
.../...

Bu nedenlerle, davanın Adli Yargı yerinde görülmesine ve Sarayönü Asliye Ceza Mahkemesi'nin 25.1.1982 günlü, 1981/50, 1982/5 sayılı görevsizlik kararının sanıklardan Hulusi Demiröz yönünden kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUC : Anlaşmazlığın, niteliğine göre, Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine bu nedenle Sarayönü Asliye Ceza Mahkemesi nin 25.1.1982 günlü, esas 1981/50, Karar 1982/5 sayılı görevsizlik kararının sanıklardan Hulusi Demiröz'e ilişkin kısmının kaldırılmasına 18.6.1984 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

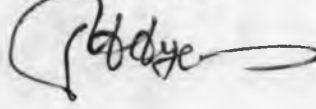
Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

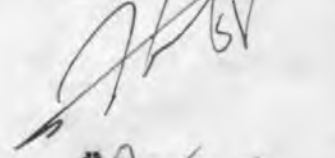
Üye

Mustafa Aksoy

Üye

Türkân Güven

Üye

Neçati Karakış

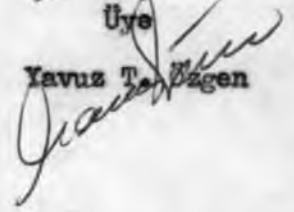
Üye

Ergun Argon

Üye

Yavuz T. Zengin

Muc 3/2

t.ö.